

* **8 τετράδια ποιήματα** «Πεζογραφία / ποίηση / τῆς ἴδιας πολιτείας δρόμοι / πιὸ γρήγορα πᾶς μὲ τὴν ποίηση / ἔχει τρόλεϋ / βλέπεις ἀπὸ μακρὰ καὶ λίγη θάλασσα». Βιβλίο, Ἀθήνα 1961, σσ. 176¹⁹. Ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὰ ἐξῆς ὀκτὼ «τετράδια»: *Εἰς τὸ βάθος Κῆπος*, σσ. 1-21. *Γραμμένα στὴ Μέση Ἀνατολή*, σσ. 23-49. *Ποιητικὴ γνώση καὶ γνωμικά*, σσ. 51-65. *Μαρτυρίες*, σσ. 67-82. *Ἡ γνώση τοῦ φόβου*, σσ. 83-105. *Ἡ γλύκα μερικῶν νησιῶν κι ἡ πέτρα τους ἢ σκληρή*, σσ. 107-131. *Ἐπίκαιρα πολυφωνικά*, σσ. 133-146. *Τὸ πανέρι τοῦ πλανόδιου μικροπουλητῆ*, σσ. 147-176. Εἰκονογράφηση: στὸν κολοφῶνα τυπωμένο: «Εὐχαριστῶ ὄσους φιλοτεχνήσανε τίτλους καὶ θέματα, Ε.Π.».

Ἐπίσης στὸν φάκελο περιλαμβάνεται:

«Ἡ γνώση τοῦ φόβου», ὑπογραφή: Στάθης Καρτέρης. Περὶ ποιήσεως. Ἀναφορὲς στὸν Φρανσουὰ Βιγιόν καὶ τὸν Κώστα Βάρναλη. Μονόφυλλο χειρόγραφο κείμενο.

Ἡ Ἀνατολή, Ἀθήνα 1962, βλ. φάκελος 3.1.

Τὸ Βουνό²⁰ «Τὸ δίκιο δὲν εἶναι σῦκο γινομένο ποὺ πέφτει ἀπὸ χαμηλὴ συκιά». Ἐξιστόρηση καὶ παράσταση ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς Κατοχῆς. Θεατρικὴ σειρὰ «Τὰ Πάθη μας», σχέδια Μαρίας Βαξεβάνογλου, Ἀθήνα 1963, σσ. 35 (φωτοτυπία). Τὸ κείμενο ἀναδημοσιεύθηκε τὸ 1977 στὸν Ἀπολογισμό, βλ. φάκελος 4.

Περιλαμβάνονται:

“Le Rocher”, “La Montagne”, ἀνέκδοτη (;) μετάφραση τοῦ ἔργου στὰ γαλλικὰ ἀπὸ τὴν Ε.Π.: τρία δακτυλόγραφα ἀντίγραφα μὲ χειρόγραφες διορθώσεις τῆς ἰδίας.

Ἐπιστολὴ τοῦ Διονύσιου Ρώμα πρὸς τὴν Ε.Π.: «Τὸ ποίημά σου μοῦ ἄρεσε ἐξαιρετικά...», χ.χ., ἀναφέρεται μᾶλλον στὴν ἐλληνικὴ ἐκδοση τοῦ 1963, γιατί ἡ ἐπιστολὴ φέρει στὸν φάκελο ἰδιόγραφη ἔνδειξη τῆς Ε.Π.: «Τὸ Βουνό».

* **Ε.Β.π.Α., Ἑλληνικὴ Βοήθεια πρὸς Ἀμερικὴ**, Ἀθήνα 1964, σσ. 50. Στὸ ἐσώφυλλο: «Τὸ ἐξώφυλλο φιλοτέχνησε ὁ Γιώργος Ψαλλιδόπουλος».

Ἐπίσης, ὑλικὸ σχετικὸ:

Κείμενο περὶ Κατοχῆς καὶ Ἀντίστασης. Ἄτιτλο, δακτυλόγραφο, σσ. 11.

19. Δωρεὰ Θάλειας Κουτούζου-Μπίρη (1999).

20. Τὸ πρωτότυπο ἀνήκει στὴν κυρία Ἀνθὴ Κατσιρίκου.

Ἀρχή: «Ἐκεῖνο τὸ βράδυ βρεθήκανε 4 φίλοι συνοδοιπόροι στὴν μπακαλοταβέρνα...».

Παραλλαγή τοῦ ἴδιου κειμένου, χειρόγραφο τετράδιο. Στὸ ἐξώφυλλο, τὰ ἀρχικά: Ε.Β.π.Α.²¹.

Συνοδευτικὲς σημειώσεις-προσχέδιο γιὰ συγγραφή τοῦ λογοτεχνήματος (σσ. 16) καὶ σχέδια γιὰ εἰκονογράφηση τοῦ κειμένου Ε.Β.π.Α.

Ὁ Κοινὸς Λόγος²²

* Ἀκοῦμε τὴν φωνὴ σου πατρίδα, δεκαεφτὰ ἀφηγήματα. Συλλογὴ-ἐπιμέλεια: Ἑλλη Παπαδημητρίου, πρόλογος: Κώστας Πορφύρης. Ἐκδόσεις Θεμέλιο, σειρά «Μαρτυρίες», 1964, σσ. 148 (βιβλίο, φωτοτυπία).

* Ὁ Κοινὸς Λόγος, ἀφηγήματα. Παρουσίαση-ἐπιμέλεια: Ἑλλη Παπαδημητρίου, Τὸ Ἑλληνικὸ Βιβλίο, Ἀθήνα 1972, σσ. 214. Μὲ ἰδιόχειρη ἀφιέρωση: «Γιὰ τὸ Κέντρο Μικρασιατικῶν Σπουδῶν. Χρέος πνευματικὸ στὸ Ἀρχεῖο. Ἑλλη Παπαδημητρίου».

* Ὁ Κοινὸς Λόγος, ἀφηγήματα. Συλλογὴ-ἐπιμέλεια: Ἑλλη Παπαδημητρίου,

21. Δωρεὰ Μαρίας Ἀσβέστη (1999). Μὲ δηκτικὸ πνεῦμα παρουσιάζεται μιὰ φανταστικὴ ἀντιστροφή: ἡ Ἑλλάδα κάνει ἔρανο γιὰ νὰ στείλει ἑλληνικὴ βοήθεια στὴν Ἀμερικὴ. Ἡ συγγραφέας, πρὶν προβεῖ σὲ δημοσίευση, ἐπιθυμοῦσε νὰ κρατηθεῖ μυστικὸς ὁ τίτλος τοῦ ἔργου, «Ε.Β.π.Α.». Βλ. τὴν χ.χ. ἀλλὰ πρὸ τοῦ 1964 ἐπιστολὴ τῆς στὴ Μ. Μερλιέ (Τμῆμα Ἀλληλογραφίας Ἀρχείου Μέλπως καὶ Ὀκτάβιου Μερλιέ).

22. Τὸ Ἀκοῦμε τὴν φωνὴ σου πατρίδα (1964) συνιστᾷ μιὰ πρόδρομη, προδικτατορικὴ δημοσίευση τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖο ἔπειτα τιτλοφορήθηκε «Ὁ Κοινὸς Λόγος», κυκλοφόρησε στὴ μεταπολίτευση καὶ ὀλοκληρώθηκε σταδιακά. Τὸ περιεχόμενον τῆς πρώτης αὐτῆς σύνθεσης τοῦ 1964 ἀντιστοιχεῖ στὸν τρίτον τόμον τῆς μεταδικτατορικῆς ὀλοκληρωμένης ἐκδοσης. Ἀπὸ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ 1964, ἡ ἐπόμενη (καὶ ἐνδιάμεση χρονολογικά) εἶναι ἐκείνη πού τυπώθηκε πρὸς τὸ τέλος τῆς ἀπριλιανῆς δικτατορίας: Ὁ Κοινὸς Λόγος, Τὸ Ἑλληνικὸ Βιβλίο, 1972. Τὸ περιεχόμενον αὐτῆς τῆς ἐνδιάμεσης ἐκδοσης ἀντιστοιχεῖ στὸν πρῶτον τόμον τῆς τελικῆς, μεταπολιτευτικῆς σειρᾶς. Ἡ ἐκδοσὴ τοῦ Κέδρου, ἡ ὀλοκληρωμένη τελικὴ ἐκδοσὴ, ἀρχίζει τὸ 1975 (τόμοι πρῶτος-δεύτερος-τρίτος) καὶ τὸ 1979 καταλήγει στὸν τέταρτον τόμον. Τὸ 1984 οἱ ἐκδόσεις Ἑρμῆς τυπώνουν ἕναν «πρῶτον τόμον» καὶ μοναδικόν. Ἡ ἐκδοσὴ τοῦ 1964 (Θεμέλιο) μᾶς παραχωρήθηκε γιὰ φωτοτυπία. Στὸ ΚΜΣ ὑπάρχουν τὰ πρωτότυπα τῆς ἐκδοσης τοῦ 1972 – πού εἶχε κατατεθεῖ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ε.Π. – καθὼς καὶ τοῦ 1979, πού ἀνήκε στὴν Ἀγγαῖα Ἀγιουτάντη, ὑποδιευθύντρια τοῦ ΚΜΣ.

Κέδρος, Αθήνα 1979, σσ. 100. Ίδιόχειρη αφιέρωση τῆς Ε.Π. στὴν Ἀγλαΐα Ἀγιουτάντη.

Στὸν φάκελο περιλαμβάνονται κείμενα διάσπαρτα ποὺ σχετίζονται μὲ τὸν Κοινὸ Λόγο:

“Une tante parle à son neveu”, δισέλιδο, δακτυλόγραφο, στὰ γαλλικά, ἀτάυτιστο, ἀνυπόγραφο.

* «Μικρασιατικὸς Χαλασμός» (λαϊκὲς ἀφηγήσεις), ἐπιμέλεια: Ἑλλη Παπαδημητρίου, *Επιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος Η', τ. 16, τχ. 93 (Σεπτέμβριος 1962), σσ. 282-299 (φωτοτυπία). Προδημοσίευση (;) τοῦ Ἀκοῦμε τὴν φωνή σου πατρίδα. Περιέχει διηγήσεις τῶν: Δ. Καυτζίκη, Χρ. Φανουράκη, Ε. Καλαντζῆ, Κ. Μαμέλη καὶ Χ. Χαραλαμπίδη. Τοῦ τελευταίου τὸν λόγο καταγράφει ὁ συνεργάτης τοῦ ΚΜΣ Ἐμμανουὴλ Τσαλικογλου²³.

* Ἑλλη Παπαδημητρίου, «Δυὸ λαϊκὰ ἀφηγήματα ἀπὸ τὸν πόλεμο τῆς Ἀλβανίας: α) Ἀφηγεῖται μιὰ Γιαννιώτισσα, β) Ἐγραψε ὁ Ἔρμος Ἀ[ργαῖος]». Σχέδια τοῦ Α. Βαλαβανίδη, *Επιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος ΙΑ', τ. 22, τχ. 129 (Ὀκτώβριος 1965), σσ. 280-285 (φωτοτυπία)²⁴.

«Ζωντανὸς Ἑλληνικὸς Λόγος – ἓνα τεῦχος ἀφηγήματα». Ὁμιλία στὸν σύλλογο Οἱ Φίλοι τοῦ Γ[ιάννη] Κ[ορδάτου(;)], στὶς 3/6/1964. Ἀνυπόγραφο, ἀλλὰ τῆς Ε.Π., σσ. 4, δακτυλόγραφο.

«Περὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων – Ἐνα περιστατικό». Κείμενο τῆς Ε.Π., ἀτίτλο, δακτυλόγραφο.

«Μιλᾷ ὁ Μπαρμπα-Ἡλίας», διήγηση πρόσφυγα. Χειρόγραφο ὅπου ἐπισυνάπτεται «ἐντυπο Πιστοποιητικὸ τοῦ πρόσφυγα Ἡλία Παπαχρήστου», φωτογραφία καὶ ἔνδειξη «ἀπὸ τὸν Τσεσμέ τῆς Ἐπαρχίας Κρήνης», χρονολογία 1927.

23. Ὁ καππαδόκης Ἐμμανουὴλ Τσαλικογλου, δεινὸς τουρκιστής, στάθηκε κοντὰ στὴν προσπάθεια τῆς Μέλπως Μερλιέ δουλεύοντας ἀφιλοκερδῶς ὡς μεταφραστής, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἴδρυσης τοῦ Κέντρου. Τὸ συγγραφικὸ του ἔργο παραμένει ἀνέκδοτο στὸ Ἀρχεῖο.

24. Ὁ Ἔρμος Ἀργαῖος, λογοτεχνικὸ ψευδώνυμο τοῦ Ἐρμόλαου Ἀνδρεάδη, ἦταν γνωστὸς μεταφραστὴς τοῦ Ἀζίζ Νεσὶν στὰ ἑλληνικά. Συνεργάτης ἐπὶ πολλὰ χρόνια τοῦ Κέντρου, εἰδικεύθηκε –ὡς τουρκομαθής– στὴ συλλογὴ ὕλικου στοὺς προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς. Ἡ παρουσία τόσο τοῦ Τσαλικογλου ὅσο καὶ τοῦ Ἀνδρεάδη δίνει μιὰ ἰδέα τοῦ ὀμφάλιου λώρου ποὺ συνδέει ἐξαρχῆς τὸ Κέντρο μὲ τὸν Κοινὸ Λόγο.

«Ο Κοινός Λόγος, σημειώσεις», σσ. 4. Σημειώσεις που έμπεριέχονται στον τελευταίο τόμο του Κοινοῦ Λόγου, Κέδρος 1979 (φωτοτυπία έντύπου).

Κριτική για τόν Κοινό Λόγο

Ἀλέξανδρος Κοτζιάς, «Μυθολογία καί ιστορική ἀλήθεια: Ἑλλης Παπαδημητρίου, Ὁ Κοινός Λόγος, ἀφηγήματα, τ. 3, Κέδρος, Ἀθήνα 1975.» Κριτική βιβλίου. *Ἡ Καθημερινή*, 11/1/1976. (Βλ. ἐδῶ Μικρός Ὁδηγός Πλεύσης, ὑποσημ. 5)

«Γιά τόν Κέδρο = Νανὰ καί συνεργάτες, μεγάλους καί μικρούς, πού βγάλανε τόν Κοινό Λόγο, μέ ἀφορμή τήν Κριτική τοῦ Ἀλ. Κοτζιά – Ἡ Καθημερινή 11/1/76, Ἐξηγήσεις μεταξύ μας». Ἀπάντηση πού ἀπευθύνει ἡ Ε.Π. προσωπικά στή διευθύντρια τοῦ Κέδρου, Νανὰ Καλλιανέση· δακτυλόγραφο, ἀδημοσίευτο, σσ. 3, χ.χ. ἀλλά τοῦ 1976.

* Θάνος Χ. Παπαδόπουλος «Ὁ Λαϊκός Λόγος, σημειώσεις μέ ἀφορμή ἕνα βιβλίο», *Ἡ Αὐγή*, 17/1/1976.

* Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ, «Ὁ Κοινός Λόγος, Ἀφηγήματα πού μάζεψε καί ἐπιμελήθηκε ἡ Ἑλλη Παπαδημητρίου», *Ἡ Αὐγή*, 22/2/1976.

Περίοδος Δικτατορίας (1967-1974)

4.2. * Πολύμνια Λάσκαρι

Ἀφιέρωμα συνεργατῶν καί φίλων της, Ἑστία Νέας Σμύρνης, Ἀθήνα 1969, σσ. 46. Γράφουν: Σοφία Ἀντωνιάδη, Ν. Ἀρώνης, S. Baud-Bovy, Ε. Κριαράς, Ο. Merlier, Α. Mirambel, Ὀλγα Βατίδου, Π. Παπατσώνης, Πάνος Παραράς, Β. Τατάκης, μιὰ Συγγενής [= Ἑλλη Παπαδημητρίου, σ. 42]²⁵.

Ἡ Ἀνατολή, Ἀθήνα 1972, βλ. ὑποσημ. 12.

Ὁ Κοινός Λόγος, Ἀθήνα 1972, βλ. ὑποσημ. 22.

25. Ἡ Πολύμνια Λάσκαρι, σμυρναϊκῆς καταγωγῆς, ἦταν θεία τῆς Ἑλλης, ἀδελφή τῆς μητέρας της. Βλ. καί φάκελος 1. Οἱ δύο βιβλιοθήκες, τῆς Πολύμνιας Λάσκαρι καί τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου, δωρήθηκαν στήν Ἑστία Νέας Σμύρνης. Παρά τήν προθυμία τῶν ὑπαλλήλων, σέ ἐπιτόπια ἔρευνα πού ἐπιχείρησα δέν στάθηκε δυνατό νά ἐντοπίσω τὰ ἴδια τὰ αντίτυπα τῶν δύο βιβλιοθηκῶν (Μάρτιος 2000).

Λαός Παρών

Ἐπεισόδια Κατοχῆς καὶ Ἀντίστασης σὲ ἓνα νησί, Ἀθήνα 1973.

Βιβλίο πὸ ἀναφέρεται στὴ Σάμο, κείμενο σσ. 41 + 5 φωτογραφίες Μάρκου Δροσάκη, πολυγραφημένο, μὲ ἰδιόγραφη σημείωση τῆς Ε.Π.: «Τελικὴ μορφή μὲ διορθώσεις». Στὸν κολοφώνα: «Τυπώθηκαν 225 ἀντίτυπα ἐκτὸς ἐμπορίου».

Φωτογραφίες Μάρκου Δροσάκη, σχέδια Ἑλλης Παπαδημητρίου (τὰ πρωτότυπα ὄλων τῶν φωτογραφιῶν τῶν σσ. 41-45). Εἴκοσι φύλλα λυτά.

Ἐπίσης στὸν φάκελο περιλαμβάνονται – μὲ τὴν ἔνδειξη «Γιὰ πέταμα»: Κείμενο στὰ γαλλικά, ἀκέφαλο, χειρόγραφο, σσ. 8.

«Tableaux et Dialogues ordonnés en vue de faciliter un film sur la Résistance dans une île grecque (Samos) pendant la guerre (1941-1943). Avec indications photographiques et dessins.»²⁶ Γαλλικὴ μετάφραση τοῦ ἔργου ἀπὸ τὴν Ε.Π., χειρόγραφο, σσ. I-X.

«Le peuple présent». Κείμενο ἀποτελούμενο ἀπὸ 35 σκηνές-παραγράφους χωρισμένες σὲ δύο τμήματα: première partie 1-13 / deuxième partie 15-26, γαλλικά, δακτυλόγραφο.

Ἐπιστολὴ Λάμπη Χριστόπουλου (Χολαργὸς 8/6/73) πρὸς τὴν Ἑλλη Παπαδημητρίου. Ἀναφέρεται στὸ *Λαός Παρών*. Σὲ δεῦτερο πρόσωπο, τὴν ἀποκαλεῖ «ἀδελφή μου».

Περίοδος Μεταδικτατορικῆ. Μεταπολίτευση (1974-1984)

* 4.3 *Ποιήματα*, Ἀθήνα 1975, σσ. 46 (βιβλίο)²⁷. Στὸν κολοφώνα: «Τυπώθηκε στὸ Τυπογραφεῖο Νικ. Παπαδοκωνσταντάκη, Παγκράτι».

Στὸν φάκελο περιλαμβάνεται:

Φαίδρας Ζαμπαθᾶ-Παγουλάτου συγχαρητήρια ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Ε.Π. γιὰ τὰ

26. Τὸ ἔργο δὲν φαίνεται νὰ κυκλοφόρησε στὸ ἐμπόριο. Ἡ συγγραφέας τὸ χάριζε ἢ ἴδια σὲ φίλους: τὸ ἀνατρεπτικὸ περιεχόμενό του ἐμπόδιζε τὴ δημοσιοποίησή του στὴ διάρκεια τῆς δικτατορίας τῶν συνταγματαρχῶν. Ἡ σκέψη νὰ ἀναζητηθεῖ μιὰ ἄλλη γλώσσα – ἢ κινηματογραφικὴ – προκύπτει ἀκριβῶς ἀπὸ τὴ λογοκρισία τῆς χούντας. Ἐκεῖ, νομίζω, ἀποσκοποῦσε καὶ ἡ γαλλικὴ μετάφραση τοῦ ἔργου: ὁ συνδυασμὸς τῶν δύο θὰ ἀποτελοῦσε ἓνα καλὸ διαβατήριο γιὰ τὸ ἔργο – πὸ θὰ μπορούσε ἔτσι νὰ περάσει τὸ μήνυμα ἔξω ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ σύνορα.

27. Δωρεὰ Κλειῶς Μποσταντζόγλου (1999).

Ποιήματα, Αθήνα 11/4/1976.

* **Η Παρέα**²⁸, **Χειμώνας-Άνοιξη-Καλοκαίρι-Φθινόπωρο**, κείμενο Έλλης Παπαδημητρίου, εικονογράφηση Έλλης Κομνηνού, Κέδρος, Αθήνα 1976.

Τυπογραφικά δοκίμια σέ τρία τεύχη: πρώτο βιβλίο (1976): σσ. 36, δεύτερο βιβλίο (1977): σσ. 36, τρίτο βιβλίο (1978;): σσ. 21. Φωτοτυπία, λείπουν τὰ ἐξώφυλλα.

* **Απολογισμός, Θεατρικό πείραμα**. Εἰσαγωγή Έλλης Παπαδημητρίου, Κέδρος, Αθήνα 1977, σσ. 80. Αναδημοσιεύει τὰ κείμενα *Η Ανατολή και Τὸ Βουνό*, σχέδια Μαρίας Βαξεβάνογλου²⁹. Ὁ φάκελος περιλαμβάνει τὸ πρωτότυπο σχέδιο τοῦ ἐξωφύλλου.

Ὁ Κοινὸς Λόγος, Αθήνα 1979, βλ. φάκελος 4.1.

* **Εὐγένης Χαραλαμπίδης**³⁰, σύνθεση-ἐπιμέλεια: Έλλη Παπαδημητρίου, «...ἀπόψε στὶς 22 Ἰουλίου πῆραν τὸ Δήμαρχο Περιστερίου γιὰ ἐκτέλεση...». Ἐκδοση ΠΕΑΕΑ, Περιστερί, 1979, σσ. 1-87 (φωτοτυπία). Συλλογὴ καὶ προσφορὰ ὑλικού: Καλλαντζόγλου Ἀφρό, Μπαζακίδης Γιάννης, Κασσελούρης Λάμπρος, Παπαδημητρίου Σεραφείμ, Παρλιάρου Ἄννα, Σκούρτης Σταμάτης, Σταματιάδης Σάββας, Χατζηγιάννου Λευτέρης.

Τετραμερὴς σύνθεση:

Α' (1945) δικά του κείμενα – δύο δημοσιεύματα τοῦ *Ριζοσπάστη*, σσ. 1-39.

Β (1946-1948) γράμματά του καὶ στίχοι, σσ. 40-52.

Γ (1907-1948) βιογραφικὲς πληροφορίες-μαρτυρίες, σσ. 53-69.

Δ (1945-1948) γράφουν – ἱστοροῦν οἱ συγκρατούμενοί του, σσ. 70-87.

* **Παλιές φωτογραφίες, Αθήνα, Πειραιά, Καισαριανή**. Μάρκος Δροσάκης, Παῦλος Βακάλης, Έλλη Παπαδημητρίου, Ἑρμῆς, Αθήνα 1979.

4.4. Ποίηση, τ. Β, Αθήνα, Κέδρος 1980. Ἀντίτυπο ἀτελές. Μόνο ἡ προμετωπίδα, οἱ σσ. 153-154 καὶ ὁ κολοφώνας: «Στοιχειοθεσία-Ἐκτύπωση, Τυπογραφεῖο Ἀγησίλαου Ζουμαδάκη, Αὔγουστος 1980. Γιὰ λογαριασμὸ τῶν ἐκδόσεων Κέδρος». Ἰδιόγραφη μνεῖα τῆς Ε.Π.: «Στὶς τελευταῖες σελίδες, μερικὰ τοῦ 1986 ποὺ θυμήθηκα καὶ σημειώνω τῆς Παλαιστίνης».

28. Τὸ πρωτότυπο ἀνήκει στὴν κ. Ἀνθὴ Κατσιρίκου.

29. Δωρεὰ Θάλειας Κουτούζου-Μπίρη (1999).

30. Τὸ πρωτότυπο ἀνήκει στὴν κ. Ἀνθὴ Κατσιρίκου.

* *Τιμοῦμε τὰ 60 χρόνια τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς*, Ἐστία Νέας Σμύρνης, Ἀθήνα 1982, σσ. 24. Θεατρικὸ πρόγραμμα ὅπου δημοσιεύονται ἀποσπάσματα τοῦ ἔργου *Ἡ Ἀνατολή*, καθὼς καὶ τὸ ποιητικὸ σχεδιάσμα *Τὸ ἀθέμελο γεφύρι - Ὅραμα*. Τυπώθηκε σὲ 600 ἀντίτυπα ἀριθμημένα, ἐκτὸς ἐμπορίου, φωτογραφίες Μάρκου Δροσάκη, ἐπιμέλεια Παύλου Βακάλη (φωτοτυπία)³¹.

* *Σημειωματᾶριο: Συνήθειες, ἐορτές, ἐκδηλώσεις, ὁ χορός-χοροί, τὸ πένθος, δείγματα τοῦ βίου καὶ τοῦ τόπου μας εἰρηνικά. Κι ἓνα νησιὸ ὀλόκληρο, φωνές, κουβέντες, πονηριές, παλληκαριές, οἱ ἀέρηδες, ἡ ἐρημιὰ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ τελευταῖος τοῦ ἡλίου*, Ἀθήνα 1983, σσ. 60. Στὸν κολοφῶνα: «Τυπώθηκε σὲ 600 ἀντίτυπα μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Παύλου Βακάλη»³².

Δυὸ ἀνόμοια νησιά, Μεταπολεμικὴ Σάμος, Ἡ κοντινὴ μας Αἴγινα. Βιβλίο, Ἀθήνα 1984, σσ. 14.

* *Ἡ Δίκαιη Κούπα - γινῶμες, κρίσεις, ἀπορίες, ἐξηγήσεις, παρεξηγήσεις*. Βιβλίο, Ἀθήνα 1984, σσ. 31. Στὸν κολοφῶνα: «Τυπώθηκε τὸν Ἰούνιο τοῦ 1984 ἀπὸ τὸν Παῦλο Βακάλη σὲ 1.100 ἀριθμημένα ἀντίτυπα γιὰ λογαριασμὸ τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου», φωτοτυπία³³.

ΦΑΚΕΛΟΣ 5

Δημοσιευμένα³⁴ διάσπαρτα κείμενα τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου, 1954- κ.έ.

Φάκελοι 5.1-5.5 καὶ 6.1-6.3 μὲ τὴν ἔνδειξη «Γιὰ πέταμα»

5.1. Μουσικὰ (1954-1976)

Γιὰ τὸ λαϊκὸ τραγούδι, τὴ δημοτικὴ μουσικὴ καὶ τὸν χορὸ

Τὸ σύγχρονο λαϊκὸ τραγούδι, δοκίμιο. Ἰδιόγραφη σημείωση τῆς Ε.Π.: «Γράφτηκε τὸ 1936 γιὰ ἓναν Αὐθαίρετο Ὁδηγὸ τῆς Ἑλλάδος»³⁵. Ξαναγρά-

31. Τὸ πρωτότυπο ἀνήκει στὸ Μουσικὸ Λαογραφικὸ Ἀρχεῖο.

32. Δωρεὰ Θάλειας Κουτούζου-Μπίρη (1999). Ἰδιόγραφη ἀφιέρωση τῆς συγγραφέως. Στὴν παράσταση συμμετεῖχαν ὁ Ὀμιλος Ἑλληνικῶν Χορῶν («Ἐλένη Τσαούλη») καὶ ἡ Δόμνα Σαμίου.

33. Τὸ πρωτότυπο ἀνήκει στὴ βιβλιοθήκη Μάρκου Δραγούμη.

34. Δημοσιευμένα στὴν πλειονότητά τους. Τὰ ἀδημοσίευτα ἢ ἀνεξακρίβωτα σημειώνονται μὲ ἐρωτηματικὸ σὲ παρένθεση.

35. Αὐθαίρετος Ὁδηγὸς τῆς Ἑλλάδος, βλ. καὶ φάκελος 5.3., ὅπου ἐπαναλαμβάνεται

φτηκε για τὸ Μουσικὸ Λαογραφικὸ Ἀρχεῖο τὸ 1954, χ.χ. ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ 1954. Σὲ δύο ἀντίτυπα: τὸ πρῶτο, φωτοτυπία χειρογράφου μὲ ἔνθετες φωτογραφίες (σσ. 21) καὶ τὸ δεύτερο, δακτυλόγραφο (σσ. 13).

Ἑλλη Παπαδημητρίου, «Καὶ πάλι γιὰ τοὺς λαϊκοὺς χορούς», *Παναθήναια*, (Ιούλιος / Αὐγούστος 1960), σ. 73. Ἀπάντηση σὲ προηγούμενο ἄρθρο τοῦ Κώστα Φραγκισκάτου «Τὸ ἐξωελληνικὸ πνεῦμα στὴ σύγχρονη χορογραφία τῶν ἐθνικῶν μας χορῶν», *Παναθήναια*, χ.χ., σσ. 42-44.

Ἐντεχνη λαϊκὴ μας μουσική. Μιὰ ἐπιστολὴ τῆς κυρίας [Ἑλλης] Παπαδημητρίου», *Ἀνεξάρτητος Τύπος*, 4/1/61 (ἀπόκομμα).

Ἀπροβλήματα Νεοελληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Μιὰ ἔρευνα γιὰ τὸ λαϊκὸ τραγούδι. Τὸ ρεμπέτικο εἶναι κατεξοχὴν λαϊκὸ. Ἐκφράζει τὸ πάθος, τὴν ἔμπνευση τῶν κοινῶν Ἑλλήνων. Ὁ Θεοδωράκης μὲ τὸν Επιτάφιο ἐξαίρει τὴ λυρικὴ φλέβα τοῦ Ρίτσου. Ἡ ἀπάντηση τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου», ἔφημερίδα *Ἡ Αὐγὴ*, 30/3/1961 (ἀπόκομμα).

Ἀπάντηση σ' ἓναν ἀντίλογο. Οἱ πηγές τῆς αἰσιοδοξίας μας. Μιὰ γνώμη τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου», ἔφημερίδα *Ἡ Αὐγὴ*, 9/8/1961 (ἀπόκομμα). Ἄρθρο περὶ δημοτικῶν τραγουδιῶν.

Ἀπ' ἀφορμὴ τῆ συζήτηση γιὰ τὸ ρεμπέτικο τραγούδι. Ὁ μουσικός μας πλοῦτος. Τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου», *Ριζοσπάστης*, χ.χ. ἀλλὰ πιθανὸν στὶς 7/5/1976. Ἀπόκομμα τῆς ἔφημερίδας καὶ δακτυλόγραφο ἀντίγραφο, σσ. 4. Στὸν ἴδιο φάκελο: Ἐνα γράμμα τοῦ Τάσου Σχορέλη στὸν Ριζοσπάστη: Τὸ ρεμπέτικο καὶ τὸ ἑλληνικὸ λαϊκὸ τραγούδι» (ἀπόκομμα). Ἀπάντηση σὲ σημεῖωμα τοῦ Ζήση Σκάρου μὲ τίτλο: «Οἱ διαστάσεις τοῦ ρεμπέτικου», *Ριζοσπάστης* 12/3/76.

Ἄγγελος Σικελιανός, Ὑμνωδὸς καὶ Ὁραματιστής. Πορτραῖτο του καὶ ἀνέκδοτες φωτογραφίες ἀπὸ τὶς Δελφικὲς Γιορτές. Ἑλλη Παπαδημητρίου». Ἄρθρο

νεταὶ ὁ τίτλος. Δὲν γνωρίζω ἂν ποτὲ ἐκδόθηκε. Ὅμως τοποθετώντας τὰ πράγματα μέσα στὸν χρόνο, στὴ δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ, καὶ συνδυάζοντας τὴν ἤδη τόσο καλὴ γνώση τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου ποὺ εἶχε ἡ συγγραφέας, καθὼς καὶ τὸ ἀντιρρητικὸ τῆς πνεῦμα, μπορεῖ νὰ ὑποθέσει κανεὶς ὅτι τὸ σχέδιο ἦταν ἓνας ὁδηγὸς ποὺ θὰ ἀντιστρατευόταν τὴν ἐπίσημη ἰδεολογία. Τὸ 1935 ἡ Ἑλλη Παπαδημητρίου δημοσίευσε τὸ «Ὀδοιπορικὸ Ἡπείρου» στὰ *Νεοελληνικὰ Γράμματα*. Ἴσως ἡ σύλληψή της ἀπὸ τὴν ἀστυνομία, στὴ δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ, ἀνέκοψε τὰ σχέδια γιὰ τὴν ἐκδοση τοῦ Αὐθαίρετου Ὀδηγοῦ.

δισέλιδο, σπάραγμα από περιοδικό, αταύτιστο, σσ. 143-144, χ.χ. αλλά μετά το 1978. Για τις Δελφικές Γιορτές, βλ. φάκελος 10.1.

* Χειρόγραφο σημείωμα τῆς μουσικολόγου Δέσποινας Μαζαράκη, χ.χ., ἄτιτλο, πού ἀναφέρεται στο ἄρθρο τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου περὶ ἐλληνικῆς δημοτικῆς καὶ λαϊκῆς μουσικῆς³⁶.

5.2. Πολιτικά (1955-1977)

* «Στρατόπεδο Προσφύγων», *Επιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος Α', τ. 2, τχ. 10 (Οκτώβριος 1955), σ. 287.

* «Γλωσσικά Ζητήματα», *Επιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος Γ', τ. 6, τχ. 31 (Ιούλιος 1957), σσ. 51-52, με ὑπογραφή Ἑλλης Παπαδημητρίου (φωτοτυπία).

«Ἄχ, αὐτὸς ὁ Ἄλλος! Θέμα γλωσσικό» με τὴν ὑπογραφή τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου (σπάραγμα), *Επιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος Γ', τ. 6, τχ. 33 (Σεπτέμβριος 1957), σ. 215.

«Θέματα καὶ Ἀπόψεις. Ἡ Κριτικὴ καὶ “Ὁ Χριστὸς ξανασταυρώνεται” τῆς κας Ἑλλης Παπαδημητρίου», ἐφημερίδα αταύτιστη, χ.χ. ἀλλὰ δεκαετία τοῦ 1950 (ἀπόκομμα).

* Ἑλλη Παπαδημητρίου, «Τῆς Ἀφρικῆς» (ποίημα), *Επιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος Δ', τ. 7, τχ. 41 (Μάιος 1958), σσ. 307-309.

«Ἐμπόριο καὶ Τέχνη» τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου, *Ζυγός*, Ἰανουάριος 1959, σσ. 15-16.

«Περὶ Ἀφαίρεσης στὴν Τέχνη»³⁷. Ἄτιτλο, χειρόγραφο, ἀνυπόγραφο.

«Περὶ Ἀφηρημένης Τέχνης». Ἄτιτλο, δακτυλόγραφο, μονόφυλλο, ἀνυπόγραφο.

36. Προέρχεται ἀπὸ τὸ Μουσικὸ Λαογραφικὸ Ἀρχεῖο.

37. Τὰ κείμενα «Περὶ Τέχνης καὶ Ἀφαίρεσης στὴ Ζωγραφικὴ» –κείμενα κατεξοχὴν πολιτικά– ἐντάσσονται στὶς ἐντονες ἰδεολογικὲς συζητήσεις πού εἶχαν ξεκινήσει τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὸν χῶρο τῆς Ἀριστερᾶς. Εἶναι μὲν ἀχρονολόγητα, ἀλλὰ θὰ τὰ τοποθετοῦσα στὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ 1950, ὅταν ἡ συγγραφέας πῆρε μέρος σὲ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων πού εἶχε ξεκινήσει μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τῆς *Επιθεώρησης Τέχνης*. Βλ. σχετικά, Ἑλλη Παπαδημητρίου, «Μιὰ ἀπάντηση στὸν Ἀντρέα Κέδρο»,

«Περὶ καλλιτεχνικῆς δημιουργίας καὶ Ἀφηρημένης Τέχνης». Ἄτιτλο, χειρόγραφο, ἀνυπόγραφο.

«Περὶ καλλιτεχνικῆς δημιουργίας. Σκέψεις». Ἐπιστολὴ στὰ γαλλικά, δακτυλόγραφο, ἀνυπόγραφο, ἀποδέκτης ἄγνωστος, σσ. 4, χ.χ.

«[...] Ἡ ἀφαίρεση δὲν ἔλειπε ποτέ, εἶναι συστατικὸ τῆς Τέχνης. Ἀπὸ Ἰλιάδα μέχρι Μαντινάδες, ἀπὸ Θερβάντες μέχρι Τολστόι, ἀπὸ Κόρες τῆς Ἀκρόπολης μέχρι ἀφρικανικὰ εἶδωλα, μέχρι καὶ Μιχαὴλ Ἄγγελο, μέχρι τὸ μνημεῖο τῆς Πίνδου τοῦ Καπράλου, τὸ ἔργο τέχνης εἶναι καὶ ἀφαίρεση... Ἑ[λλη] Π[απαδημητρίου]». Σπάραγμα ἀπὸ ἀταύτιστο ἔντυπο. Εἰκονογράφηση μὲ ἔργα τοῦ Τζιόττο, τοῦ Θεόφιλου, τοῦ Χ. Καπράλου. Μονόφυλλο, χ.χ.

«Σὲτ Συνεργεῖα Ἐργατῶν Τέχνης». Περὶ ποίησης, λογοτεχνίας καὶ καλλιτεχνικῆς παραγωγῆς. Κείμενο προγραμματικὸ, ἐσωκομματικὸ (;), δακτυλόγραφο, 4 φύλλα, χ.χ., ἀνυπόγραφο ἀλλὰ τῆς Ε.Π., ἀδημοσίευτο.

«Σκέψεις σὲ μορφὴ ἐπιστολῆς». Στὰ γαλλικά, δακτυλόγραφο, δίχως ὄνομα ἀποδέκτη, ἀνυπόγραφο, σσ. 4, χ.χ.

«Καὶ ὁ ἀντίλογος τοῦ γύφτου... Ἡ Ἑλλη Παπαδημητρίου ἀπαντᾷ». Ἐφημερίδα *Ἡ Αὐγή*, 10/11/1960 (ἀπόκομμα).

* Ἑλλη Παπαδημητρίου «Καὶ τὰ βουνὰ θὰ λυπηθοῦνε» (ποίημα), *Ἐπιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος Θ, τ. 18, τχ. 105 (Σεπτέμβριος 1963), σ. 262.

Ἑλλη Παπαδημητρίου, «Ἐντυπώσεις ἀπὸ ἓνα ταξίδι. Ματιὲς στὴν Μόσχα. Τὶς μέρες ποὺ ὁ Σοβιετικὸς Λαὸς γιόρταζε τὴν 20ῆ ἐπέτειο τῆς Νίκης», *Ἐφημερίδα Τὰ Νέα* (;), Κυριακὴ 20/6/1965 (ἀπόκομμα).

Ἑλλη Παπαδημητρίου, «Τὰ Εἴκοσι χρόνια τῆς Νίκης», *Ἐπιθεώρηση Τέχνης*, τχ. 127 (Αὐγούστος 1965), σσ. 74-78 (σπάραγμα).

Ἑλλη Παπαδημητρίου, «Φίλιππα Γελαδόπουλου, Μακρονήσι», *Ἐπιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος ΙΑ, τ. 22, τχ. 129 (Ὀκτώβριος 1965), σ. 329.

Κριτικὴ τῆς Ἑλλῆς Παπαδημητρίου γιὰ τὴ συλλογὴ τοῦ Τάκη Ἀδάμου

Ἐπιθεώρηση Τέχνης, ἔτος Ε, τ. 9, τχ. 49 (Ἰανουάριος 1959), σσ. 59-60. Ἐπίσης τῆς ἰδίας, «Εὐλογία διαμαρτυρία», *Ἐπιθεώρηση Τέχνης*, ἔτος Ε, τ. 9, τχ. 52 (Ἀπρίλιος 1959), σσ. 219-220, καθὼς καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Α. Κέδρου στὸ ἐπόμενο τεῦχος 53-54 (Μάιος-Ἰούνιος), σ. 302.

Τραγούδια τῆς Ἀντίστασης. Δακτυλόγραφο, ἄτιτλο, χ.χ., ἀδημοσίευτο (;), σσ. 2.

«Μαικυνάτα». Περὶ τῶν χορηγιῶν τοῦ Ἰδρύματος Φόρντ σὲ ἔλληνες διανοουμένους, στὴ διάρκεια τῆς χούντας τῶν συνταγματαρχῶν. Χειρόγραφο μὲ ἔνδειξη: «Τὸ Βῆμα, 17.8.71», δημοσιευμένο (;).

Κείμενο γιὰ τὴ διάσπαση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Συντάκτρια ἡ Ε.Π. Δίφυλλο δακτυλόγραφο, ἄτιτλο, ἀνυπόγραφο, χ.χ. ἀλλὰ μετὰ τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1968. Πιθανότατα γιὰ χρῆση ἐσωκομματικῆ, συνταγμένο στὸ β ἑνικὸ πρόσωπο, ἀποδέκτης ἄγνωστος, ἀδημοσίευτο.

Ἑλλη Παπαδημητρίου, «Οἱ πνευματικὲς ἐλευθερίες», *Ριζοσπάστης* (;), χ.χ. ἀλλὰ μετὰ τὸ 1974. Ἀρνητικὴ ἀποτίμηση τοῦ συγγραφέα Σολζενίτσιν.

«Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση. Σχόλια σὲ συνέντευξη τοῦ συγγραφέα τῶν «Καπεταναίων» τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου, *Ριζοσπάστης*, 29/2/ 1976. Ἀρνητικὴ ἀποτίμηση τοῦ βιβλίου τοῦ Dominique Eudes *Les Kapetanios* (γαλλικὴ ἔκδοση 1970, ἑλληνικὴ μετάφραση 1975).

Ἐπίσης στὸν ἴδιο φάκελο, ἰδιωτικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Γιάννη Χαρατσίδα πρὸς τὴν Ε.Π. (29/2/76). Συγχαρητήρια γιὰ τὸ ἄρθρο τῆς «ἐναντίον τοῦ ἀντιδραστικοῦ καὶ δῆθεν ἀντιστασιακοῦ βιβλίου».

Ἐπιστολὴ τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου (28/11/1977) πρὸς τοὺς συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου γιὰ τὴν Ἀντίσταση στὴν Κρήτη, τοὺς συντρόφους Σπύρο Μπλαζάκη καὶ Γιώργη Τσομπανάκη. Δακτυλόγραφο.

«Γλῶσσα καὶ Ἀγλωσσία. Παρατηρήσεις ἐμπειρικὲς τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου», *Σύγχρονοι Καιροί*, τ. 5, Ἐκδόσεις Φιλιππόττη, 1983, σσ. 219-221, ἔντυπο (καὶ τὸ δακτυλόγραφο, σσ. 10).

5.3. Διάφορα διάσπαρτα κείμενα τῆς Ε.Π.

Ποιητικά

«Γιὰ τὸν Πάνο Χαλδέζο (1895-1983), πρόεδρο τῆς Ἑστίας Νέας Σμύρνης». Ποίημα 22 στίχων, ἄτιτλο, χειρόγραφο Ε.Π., χ.χ. ἀλλὰ μετὰ τὸ 1983.

«Πάτμο καὶ λίγη ποίηση». Ποίημα 7 στίχων, χειρόγραφο, χ.χ.

«Ἀρμενίζουνε νησιά...». Ποίημα χρονολογημένο ἀπὸ τὴν ἴδια: «2 Ἰουλίου 1986

– κάτι πάλι έχω καιρό και χώρο».

«Και μιάν αύγή στὴν Πάτμο». Ποίημα 18 στίχων, χ.χ. Ἄλλο χέρι σημειώνει: «Ἴσως τέλος τοῦ 1987».

Πεζά

«Greek Ceremonies in Jerusalem, 1940». Ἄρθρο τῆς Ε.Π., ἀνυπόγραφο, στὰ ἀγγλικά, κολοβό, μὲ χειρόγραφη ἐνδειξη τῆς ἴδιας: «Γιὰ Αὐθαίρετο Ὁδηγὸ [τῆς] Ἑλ[λάδος]»³⁸, δακτυλόγραφο, ἀδημοσίευτο (;).

«Sagesse Poetique». Περὶ ποιητικῆς, δακτυλόγραφο, στὰ γαλλικά, κείμενο Ε.Π. (;), σσ. 19, χ.χ.

Ἀκέφαλο χειρόγραφο κείμενο τῆς Ε.Π. στὰ γαλλικά, ἀταύτιστο, σσ. 21-30.

Ἄτιτλο χειρόγραφο, ἀταύτιστο, στὰ γαλλικά, χέρι Ε.Π. Ἀρχή: «Deux amants se promènent en été...».

Κριτικὴ γιὰ (ἀταύτιστο) βιβλίο τῆς Μαρούλας Κλιάφα, ἄτιτλο κείμενο, δακτυλόγραφο, χ.χ., ἀδημοσίευτο (;).

Γκάντι καὶ Ἰνδία. Ἰδιαίτερη μνεία τῆς Ἰντιρα Γκάντι. Χειρόγραφο, φωτοτυπία, χ.χ., ἀδημοσίευτο (;).

5.4. Κριτικὴ Θεάτρου (1934 -1970)

Ἀδημοσίευτα (;) κείμενα τῆς Ε.Π.

Ἀριστοφάνη Ὁ Πλοῦτος. Θεάτρο Κολεγίου Ἀρρένων Ψυχικοῦ, σκηνοθεσία Καρόλου Κούν. Δακτυλόγραφο, χ.χ. ἀλλὰ μᾶλλον τὸ 1934, σσ. 3.

Χορτάτζη Ἐρωφίλη (1934)³⁹, Λαϊκὴ Σκηνή, Θεάτρο Ὀλύμπια. Δακτυλόγραφο, χ.χ., σσ. 4.

Ποντιακὸ Θεάτρο (ἀταύτιστο). Δακτυλόγραφο, χ.χ., σσ. 3.

38. Βλ. φάκελος 5.1. γιὰ τὸν Αὐθαίρετο Ὁδηγὸ τῆς Ἑλλάδος.

39. Γιὰ τὴ δημιουργία τῆς Λαϊκῆς Σκηνῆς ποὺ εἶχαν ἰδρύσει, τὸ 1934, ὁ Κ. Κούν, ὁ Δ. Δεβάρης καὶ ὁ Γ. Τσαρούχης, βλ. Λυκοῦργος Καλλέργης, Γιάννης Τσαρούχης (1910-1989), Ὡσεὶ Μύρα, μέριμνα Ἀλεξίου Σαββάκη, Ἀθήνα 1988, σσ. 155-156. Ἡ πρώτη παράσταση τῆς Ἐρωφίλης δόθηκε στὶς 20/4/1934, σὲ σκηνοθεσία Κ. Κούν καὶ κοστούμια Γ. Τσαρούχη.

Σοφοκλή *Οιδίπους Τύρρανος*, Θέατρο Τέχνης Καρόλου Κούν. Δακτυλόγραφο, χ.χ., σσ. 2.

Ευριπίδη *Ιφιγένεια ἐν Αὐλίδι*, Ἑταιρικός Θίασος Καισαριανῆς. Δακτυλόγραφο, χ.χ., σσ. 2.

Χουρμούζη *Ὁ Χάσης*, Θίασος Εὐαγγελάτου (;). Δακτυλόγραφο, χ.χ., σσ. 2.

Βιτσέντζου Κορνάρου *Ἐρωτόκριτος*, Θίασος Συντεχνία. Χειρόγραφο, φωτοτυπία, χ.χ., σσ. 2.

1789. Théâtre du Soleil, Ariane Mnouchkine. Δακτυλόγραφο στὰ ἑλληνικά, χ.χ. ἀλλὰ ἀρχές δεκαετίας 1970, σσ. 2 (καὶ σὲ γαλλικὴ μετάφραση).

5.5. Περὶ Καραγκιόζη – Ἄρθρα, κείμενα, σχέδια⁴⁰

Κείμενο θεατρικοῦ διαλόγου Καραγκιόζη στὰ ἀγγλικά. Ἀκέφαλο, δακτυλόγραφο, σσ. 12-16, χ.χ. ἀλλὰ ἴσως προπολεμικό. Πρόσωπα: Karaghioz, Banker, Chauffeur, Blackbird, Big Island. Ἀποτελεῖ μᾶλλον σχεδίασμα γιὰ τὸ ἑλληνικὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ.

«Ὁ Καραγκιόζης στὴν Ἀγγλία», θεατρικὸ ἔργο στὰ ἑλληνικά. Πρόσωπα: Ὁ Καραγκιόζης, ὁ Πολισμάνος, ἡ γάτα, ὁ σκύλος, τὸ σκυλάκι, ἕνας Γαλατάς, τὸ ἄγαλμα, ἡ Τανάγρα, τὰ σκαμνάκια, ὁ Λορδοπρόσκοπος, ἡ Λόρδισσα, ὁ Ἄγγελος, ὁ Φύλακας, ἡ Συμπολίτευση, ἡ Ἀντιπολίτευση, ὁ Ἀριστερός, τὸ Νησάκι, τὸ Νησί. Δακτυλόγραφο, σσ. 21 (οἱ σσ. 15-21 σὲ ἄλλο χαρτί).

«Ὁ Καραγκιόζης, θέατρο ἑλληνικό» τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου, ἐφημερίδα *Τὰ*

40. Τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου μὲ τὸ Θέατρο Σκιῶν καὶ τῆς ἐπίδρασης ποὺ ἐκείνη ἄσκησε, ἤδη ἀπὸ τὸ 1930, σὲ ἕναν κύκλο καλλιτεχνῶν εἶναι θέματα ποὺ θὰ ἀναπτύξω ἐκτενέστερα στὸ Βιογραφικὸ Σχεδίασμα γιὰ τὴν Ἑλλη Παπαδημητρίου. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω ὅτι ἡ ἐταιρία «Ἑλληνικὲς Τέχνες» ἐκδίδει, στὰ 1935, τὸ κλασικὸ βιβλίο τοῦ Τζούλιο Καϊμι γιὰ τὸν Καραγκιόζη, μὲ προμετωπίδα «Λαὸς Ἀλήθεια». Ἡ ἴδια ἡ Ε.Π. εἶχε συγκεντρώσει λαϊκὲς φτηνὲς ἐκδόσεις μὲ ἔργα-κείμενα τῶν παραστάσεων τοῦ Θεάτρου Σκιῶν. Σὲ πρόχειρο κατάλογο τῆς βιβλιοθήκης της περιλαμβάνονται, δίχως χρονο ἐκδοσης, τὰ ἔργα: Ὁ Καραγκιόζης... Μπόγιας, Ἀρχαιολόγος, Ἀθλητῆς, Φαντάρος, Ἐκατομμυριοῦχος, στὸ συσσίτιο, Δάσκαλος, Γραμματικός, Μπακάλης, Ὑπουργός, στὴν Κίνα, Σεβὰχ ὁ Θαλασσινός.

Νέα (;), χ.χ., απόκομμα. Συνοδεύεται από τὸ ἴδιο κείμενο, δακτυλόγραφο, με διαφορετικὸ τίτλο: «Ὁ Καραγκιόζης, θέατρο ἔθνικό», σσ. 15.

«Δὲν ἔσβησε, μὰ πνίγεται βίαια ἢ κωμικὴ καὶ ἥρωικὴ πνοή του» τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου, περιοδικὸ Θέατρο (Ιούλιος - Αὐγούστος 1963), σσ. 77-78.
Ἀπόκομμα, συνοδεύεται ἀπὸ τὸ ἴδιο κείμενο, δακτυλόγραφο, ἄτιτλο, σσ. 6.

* Ὁ Καραγκιόζης, ἐνημερωτικὸ φυλλάδιο μὲ (12) σχέδια-φιγούρες, χ.χ., σσ. 10. Φυλλάδιο διπλῆς ὄψεως, ἑλληνικὸ / γαλλικὸ. Ἡ ἔκδοση στὰ γαλλικά, μὲ προσθήκη βιβλιογραφίας καὶ ἄλλη εἰκονογράφηση: «Σχέδια Εὐγένιου Σπαθάρη, φωτογραφίες Γιάννη Τσαρούχη, σύνθεση Γιώργου Μανουσάκη, κείμενο Ἑλλης Παπαδημητρίου, μετάφραση Μαρίας Παπατσώνη», Ἐκδοση βιβλιοπωλείου Ἄετός, χ.χ., σσ. 10⁴¹.

Ἐπίσης, χειρόγραφο σημείωμα τῆς Ε.Π. περὶ Καραγκιόζη, γραμμένο μιὰ δεκαετία ἀργότερα, γιὰ ἓνα βιβλιαράκι, τὸ ὁποῖο εἶναι ἄγνωστο ἂν τελικὰ ἐκδόθηκε. Μνημονεύει τὸν Γιάννη Τσαρούχη, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν πρωτοβουλία τῆς διγλωσσης ἔκδοσης γιὰ τὸ Θέατρο Σκιῶν.

«Σύγχρονη Θεατρικὴ τοῦ Καραγκιόζη» τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου. Σημείωση «Λῆμμα συνεχ. τοῦ ἱστορικοῦ μέρους», χειρόγραφο, μὲ διορθώσεις καὶ διαγραφές, ἀδημοσίευτο (;).

Σημειώσεις περὶ Καραγκιόζη στὰ γαλλικά, 2 φύλλα, χ.χ.

Δίφυλλο δακτυλόγραφο ἀπὸ τὴν Ἐκθεση τοῦ Σωματείου Θεάτρου Σκιῶν στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, χ.χ. *χωρὶς κριτικὴ*

Ἐπιστολὴ ιδιόγραφη τοῦ καραγκιοζοπαίχτη Δημήτρη Μόλλα στὴν Ἑλλη Παπαδημητρίου, χ.χ. σσ. 9.

*Georg Charidimos, *Karagöz und der Krug und Karagöz als Diener*, Goethe Institut Athen. Δίφυλλο πρόγραμμα παράστασης ποὺ δόθηκε μὲ πρωτοβουλία τῆς Ἑλλης Παπαδημητρίου, χ.χ. (μὲ ἓνα σχέδιο φιγούρας Καραγκιόζη)⁴².

Θεατρικὰ κείμενα Καραγκιόζη, ἀνυπόγραφα ἀλλὰ τῆς Ε.Π., ἀνέκδοτα (;).
Ἀπεικονίσεις - Σχέδια:

41. Δωρεὰ Μαρίας Ἀσβέστη (1999).

42. Δωρεὰ Μαρίας Ἀσβέστη (1999). Εὐχαριστῶ τὸν Κλεάνθη Παπαδόπουλο, ποὺ μετέφρασε τὸ γερμανικὸ κείμενο.